

Jan TROJAN, *Odras bojů v severní Africe v německém tisku na příkladu Znojemska*. Bakalářská práce HÚ FF JU, České Budějovice 2008, 80 s. (včetně čtrnácti stran barevných a černobílých příloh v podobě map, nákresů a fotografií z dobového tisku).

Posudek vedoucího bakalářské práce

Právě v tomto roce, označovaném jako rok osmiček, vzpomínáme pro české a československé dějiny historických událostí končících na osudovou osmičku. Jednou z nich, z takových významných dějinných událostí, na které se nikdy nezapomíná, z nešťastného roku 1938 pro tehdejší demokratickou první Československou republiku, byla zářijová mnichovská dohoda. Autor bakalářské práce, která vznikla v tomto akademickém roce, Jan Trojan, se jako znojemský rodák rozhodl pro náročnou, leč velice zajímavou a potřebnou práci. Jak sám název jeho bakalářské práce napovídá, jednalo se o *Odras bojů v severní Africe v německém tisku na příkladu Znojemska*. Autor se tak rozhodl tzv. „poprat se“ s náročností a složitostí na výsot důležitého a významného tématu nejen českých a československých, současně však i evropských a světových dějin, způsobem sobě vlastním. Jako začínající mladý adept historie proto celkem věcně správně se zaměřil na dvě německé nacistické tiskoviny, které vycházely v rámci Gau Niederdonau pro Znojmo, a to *Znaimer Wochenblatt* a *Znaimer Tagblatt*. V práci nazvané *Odras bojů v severní Africe v německém tisku na příkladu Znojemska* svým způsobem plně využil svou znalost německého jazyka a usiloval zachytit, jak se tehdy němečtí nacisté ve svém regionálním tisku snažili „vyrovnat“ s vojensko-politickou situací a jejími jednotlivými peripetemiemi. Použil metodu konfrontace jím vybraného a zvoleného dobového tisku, který tak představoval potřebný a přitom patřičně reprezentativní výběr tehdejších regionálních periodik a důsledně srovnaný s následným odborným výkladem, jak popisované válečné události druhé světové války v Africe opravdu probíhaly.

Autor svou bakalářskou práci rozdělil do čtyř nestejně velkých částí. Nejkratší z nich je, z celkem pochopitelných důvodů, část *Úvod* a *Závěr*. Celkem správně usiloval v kapitolách nazvaných *Rok 1941, 1942, 1943* nejdříve vždy popsat události, jak chronologicky následovaly, poté vždy přistoupil k samotné reflexi nacistického tisku. „*K této reflexi jsem vždy použil zpravodajství OKW a italského válečného zpravodajství. Následně se věnuji komentářům, pokud nějaké k události v tisku jsou. Jestliže noviny nějakou událost nezachycují, je na to poukázáno v textu. Stejně tak jsou rozebrány situace, kterým noviny naopak přikládají velký význam.*“ (s. 8). Autor si tak klade následující závažné otázky: *Jakou úlohu hrálo severoafrické bojiště v celkovém kontextu bojů? Kolik věnovaly noviny prostoru severní Africe? Na kolik ideologie německé říše ovlivňovala válečné zpravodajství? Jaká byla míra objektivity? Umístění článků v novinách, zda když zachycovaly výhru byly větší a viditelnější a naopak?* (s. 8). Autor usiloval zařadit roky německé účasti na válce v severní Africe do patřičných vazeb, vztahů a souvislostí celoevropské a celosvětové války a politiky. *Odras bojů v severní Africe v německém tisku na příkladu Znojemska*. Autor tak patřičně uplatnil svou znalost dobových událostí a svůj zájem vyprofilovaný na růst zejména vojenské síly nacistického Německa.

Lze po právu konstatovat, že vlastním tzv. „jádre“ celé bakalářské práce jsou ony tři kapitoly věnované válečným rokem 1941-1943, kdy boje v severní Africe končí v květnu 1943 porážkou německo-italských vojsk Osy v dnešním Tunisku, jejichž kapitulace je přirovnávána u vítězů k porážce Osy u Stalingradu v únoru 1943.

Autor správně uvádí, že „*Přede hrou pro vstup Německa do války v severní Africe bylo italské tažení proti Britům o Egypta s cílem obsadit Egypt a Suezský kanál. V září 1940 vyrazily italské jednotky pod vedením maršála Grazianiho do útoku. Italové měli pro tuto ofenzívu k dispozici 220 000 vojáků soustředěných v Libyi. Italská ofenzíva se zastavila nedaleko egyptské hranice u Sidi Barrani. V prosinci Britové zahájili protiútok (protiofenzívu)*

pod velením generálporučíka O'Connora. Během 10 dní byli na výchozích pozicích Italů na začátku jejich ofenzívy. Následoval pád Bardie a obléhání Tobruku Brity. Poté se Hitler rozhodl zachránit italského spojence před prohrou.“ (s. 9).

Následuje krátká kapitola nazvaná *Specifika bojů v severní Africe* (s. 60-61), která ukazuje v závěrečné pasáži základní zvláštnosti a specifika pouštní války a odraz bojů v severní Africe.

Závěr (s. 62-63) představuje stručný a přehledný výčet docílených výsledků proběhlé komparace a ukazuje též poměr vojenských sil mezi zainteresovanými státy.

Autor byl nucen se soustředit zejména na vojenské události v rámci severoafrického regionu, a to přes německý nacistický regionální tisk působící na zdejší německé obyvatelstvo. Proto se soustředil zejména na problematiku vojenských událostí. Jeho bakalářská práce se může pozornému čtenáři jevit též tak, že bylo vždy plně využito všech dostupných a dosažitelných možností, které toto velice zajímavé téma, svým způsobem dosud ještě traumatizující stále se zmenšující se skupinu dobových svědků oněch válečných a tragických událostí. Autor použil veškerou dostupnou česky psanou literaturu, jejíž znalost prokázal během konzultací své práce.

Bohužel, nebylo asi v silách Jana Trojana úspěšně zvládnout všechny „věci způsobené tiskařským šotkem“, které tak trochu „znevažují“ úspěšné vyřešení zadání dané bakalářské práce.

Právě s ohledem na všechny výše uvedené aspekty předkládanou bakalářskou práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji ještě známkou **v ý b o r n ě**.

České Budějovice 30. 4. 2008

PhDr. et PaedDr. Jiří Dvořák, Ph.D.